

N:o 46.

Ank. till Riksd. Kansli den 13 Maj 1873, kl. 7 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring af 4 §
5 mom. i Kongl. Stadgan angående folkundervisningen
i Riket den 18 Juni 1842.*

Omförmälda moment i 4 § af folkskolestadgan, som handlar om sättet för anskaffande af medel till folkskolelärares aflöning, är af följande innehåll:

»För att bereda tillgång till de erforderliga aflöningsbeloppen bör, der ej andra medel härtill finnas, dels ett årligt bidrag af minst två och högst sex skillingar banko af hvarje skattskyldig person i församlingarne utgöras, dels en afgift erläggas för hvarje barn, som begagnar folkskolan, med undantag af dem, som åtnjuta understöd af fattigvården, eller hvilkas föräldrar för medellöshet erhålla afkortning å de årliga kronoutskylderna; dock vare det åt församlingarne sjelfva öfverlemnadt att närmare bestämma nämnda bidrag och afgifter. Om dessa belopp icke uppgå till det för folkskolelärares aflöning erforderliga belopp, skall det åligga församlingarne att det, som brister, sammanskjuta, efter de i 2:dra art. Bevillningsförordningen bestämda grunder, så vida ej annan öfverenskommelse härom träffas.»

Med anmärkning att den sålunda stadgade personela afgiften af hvarje skattskyldig person vore alltför obetydlig har Herr *E. M. Sundell* uti en inom Första Kammaren väckt, till Lag-Utskottet remitterad motion (N:o 7) föreslagit, att Riksdagen ville besluta en underdånig skrifvelse med anhållan att Kongl. Maj:t täcktes åt förenämnda 5 mom. af 4 § i folkskolestadgan gifva denna lydelse:

»För att bereda tillgång till de erforderliga aflöningsbeloppen och folkskolans öfriga umgälder, bör, der ej andra medel härtill finnas, dels ett årligt bidrag af minst tjugofem och högst femtio öre af hvarje skattskyldig person i församlingarne utgöras, dels ock, der sådant anses böra

ega rum, en afgift erläggas för hvarje barn, som begagnar folkskolan, med undantag af dem, som åtnjuta understöd af fattigvården, eller hvilkas föräldrar för medellöshet erhålla afkortning å de årliga kronoutskylderna; dock vare det åt församlingarne sjelfve öfverlemnadt att närmare bestämma dessa bidrag och dessa afgifter, de sistnämnda om de påföras. Bristen, der sådan uppstår, skall af församlingsboarne fyllas i förhållande till hvars och ens bevillning efter 2:dra art. i Bevillningsförordningen, såvida ej annan öfverenskommelse härom träffas.»

Lika med motionären finner Utskottet förenämnda årliga bidrag af »minst två och högst sex skillingar banko af hvarje skattskrifven person» vara alltför ringa. Under den tid af mer än trettio år, som förflutit sedan folkskolestadgan utkom, har penningen fallit betydligt i värde, och i samma mån hafva anspråken på ökade löner åt folkskolans lärare stegrats. Skäl synes derföre vara för hand att lämpa beloppet af detta bidrag efter nutidens förändrade förhållanden. Utskottet anser för sin del, att samma belopp, i likhet med hvad som gäller i fråga om bidrag till fattigvården, må kunna bestämmas till högst femtio öre för man och hälften deraf för qvinna, utan att något minimum behöfver stadgas.

Under förutsättning af en sådan ändring torde den särskilda afgift, som nu, der församlingen så beslutar, skall erläggas för hvarje skolbarn, kunna och böra helt och hållet borttagas. Denna afgift drabbar nemligen på ett ojemnt sätt de skattskyldige, helst de som icke hafva barn i skolan, äro från densammas utgörande befriade, och för mången, som har flera barn i skolåldern och befinner sig i små omständigheter, är afgiften nog kännbar.

De bidrag, som för ifrågavarande ändamål ytterligare kunna erfordras, synas lämpligen böra utgå, icke enligt de i 2:dra art. Bevillningsförordningen bestämda grunder, såsom nu är föreskrifvet, utan efter dem, hvilka för utgörande af kommunalutskylder i allmänhet äro gällande.

På grund af hvad nu anfördt blifvit får Utskottet, i anledning af förevarande motion, vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte för sin del besluta en författning, hvarigenom förordnas, att 5 mom. i 4 § af Kongl. stadgan angående folkundervisningen i Riket den 18 Juni 1842 skall erhålla följande förändrade lydelse:

För att bereda tillgång till de erforderliga aflöningsbeloppen bör, der ej andra medel härtill finnas, utgöras ett årligt bidrag af högst sexton skillingar banko

för man och åtta skillingar samma mynt för qvinna, som i församlingen skattskyldig är. Hvad derutöfver erfordras, fylles genom tillskott efter de grunder, som för kommunalutskylders utgörande i allmänhet äro stadgade, så vida ej annan öfverenskommelse härom träffas.

Stockholm den 13 Maj 1873.

På Utskottets vägnar:

H. G. v. Gegerfelt.

Reservationer:

af *Herr* Friherre *Nordenfalk*, emot beslutet att föreslå förhöjning af den afgift, som skall utgå af hvarje skattskrifven person; och af *Herr Philipsson*, som ansett Utskottet icke hafva bort föreslå upphäfvande af den, kommunerna nu tillkommande, rättighet att fatta beslut om erläggande af särskilda skolafgifter.

Herrar von Sydow, Friherre *Wrede*, *Holmberg*, *Hasselrot* och *Carlén* hafva begärt få antecknadt att de i ärendets behandling inom Utskottet icke deltagit.

N:o 47.

Ank. till Riksd. Kansli den 13 Maj 1873, kl. 7 e. m.

Memorial, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut vid behandling af 1:sta punkten i Lag-Utskottets Utlåtande N:o 30, rörande väckt motion om vissa ändringar i Kongl. Förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862.

Uti oförmälda punkt af ifrågavarande Utlåtande hade Utskottet, i anledning af *Herr Ivar Månssons*, af *Herrar Nils Nilsson* från Stäfvie och